

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Helsingin kaupungin osallistuminen EU:n Baltic Sea Region - rahoitusohjelman hakuun hankkeessa ChemClimCircle 2

HEL 2024-008054 T 02 05 02

Kaupunkiympäristön toimiala esittää, että Helsingin kaupunki osallistuu partnerina EU:n Interreg Baltic Sea Region -rahoitusohjelman avustushakuun hankkeella ChemClimCircle 2.

Hankkeen tavoitteena on kestävien hankintojen edistäminen ja erityisesti haitallisten aineiden, ilmaston ja kiertotalousnäkökulman sisällyttäminen samanaikaisesti kuntien hankintoihin nykyistä kattavammin. Hankkeessa kehitetään lisäksi hankintojen ympäristövaikutusten arviointia, toteutetaan koulutusta ja viestintää sekä kehitetään kestävien hankintojen seurantaa ja raportointia.

Aiempiä vuosina Helsingin kaupungin hankintojen kestävyyttä on kehitetty etenkin ilmastonmuutoksen hillintään keskittyen. Kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelman myötä myös kiertotalousnäkökulma on noussut viime vuosina yhä tärkeämmäksi tekijäksi hankinnoissa. Haitallisten aineiden vähentäminen on ollut näkyvä tavoite Helsingin kaupungin hankinnoissa vasta vuodesta 2020 alkaen, kun Helsinki allekirjoitti Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa green deal -sopimuksen ympäristöministeriön ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa. Toistaiseksi haitallisten aineiden vähentäminen on keskittynyt varhaiskasvatuksen hankintoihin ja rakentamiseen, mutta näkökulmaa on tärkeää laajentaa myös muihin kaupungin hankintakategorioihin. Haitallisten aineiden vähentäminen hankintojen avulla on keskeistä myös Helsingin kiertotaloustavoitteiden saavuttamiseksi. Kiertotalouden edistäminen ja haitallisten aineiden vähentäminen vaikuttavat puolestaan suotuisasti luonnon monimuotoisuuden elpymiseen.

Hankintoihin kohdistuu siis useita tavoitteita, jotka voivat paikoin olla keskenään ristiriitaisia. Hankkeessa tarkastellaan hankintoja samanaikaisesti haitalliset aineet, ilmastovaikutukset ja kiertotalous huomioi-

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

den, ja siinä pyritään tuottamaan työkaluja eri tavoitteiden yhteensovittamiseksi.

Hankintojen kestävyysarviointi ja seuranta ovat merkittäviä haasteita Helsingille ja niiden kehittämiseen tarvitaan nykyistä parempaa osaamista. Helsingiltä puuttuu tällä hetkellä luotettava malli arvioida erilaisten hankintojen kestävyysnäkökulmia ja etenkin niiden toteutumista sopimuskauden aikana. Myös keväällä 2024 suoritetussa sisäisessä tarkastuksessa todettiin, että Helsingin hankintojen kestävyysarvion tason tulee nousta. Lisäksi Helsingiltä puuttuu kattava seuranta ja raportointi siitä, miten hankinnat vastaavat kaupungin lukuisiin kestävyystavoitteisiin. Hanke tuottaa tietoa ja ehdotuksen toimintamallista näiden haasteiden ratkaisemiseksi. Tietoa voidaan hyödyntää myös kaupunginkanslian vuonna 2023 käynnistämässä hankintojen tiedolla johtamisen selvityksessä, jonka lopputulos on toteutuessaan toimintamalli tai työkalu hankintojen kaupunkitasoiseen seurantaan ja raportointiin.

Helsingin tavoitteena on oppia erityisesti hankkeessa partnereina olevien ruotsalaisten verrokkikaupunkien Tukholman ja Västeråsin toimintatavoista kestävien hankintojen edistämisessä. Tukholmassa ja Västeråsissa kestävien hankintojen edistäminen on huomattavasti Helsingin pidemmällä ja toiminta on vakiintuneempaa sekä järjestelmällisempää. Lisäksi hankkeen kautta Helsinki saa käyttöönsä Turun AMK:n asiantuntemusta haitallisista aineista ja niiden vähentämisestä hankinnoissa.

Hankkeessa on yhteensä 22 partneria Suomesta, Ruotsista, Tanskasta, Virosta, Latviasta, Liettuasta, Puolasta ja Saksasta. Hankkeen pääpartnerina ja rahoituksen hakijana toimii Liettuan julkisten hankintojen toimisto, jota tukee hankehallinnon osalta Saksan Baltic Environmental Forum. Helsingin kaupunki osallistuu hankkeeseen partnerina omilla piloteillaan. Helsingin toimien vetovastuu ja koordinointi on kaupunkiympäristön toimialan ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelu ja ohjausyksiköllä ja tärkeimpinä yhteistyökumppaneina ovat kaupungin keskeiset hankintayksiköt (Kaupunginkanslia, Kymp, Sotepe, Kasko ja Kuva) sekä keskeiset liikelaitokset Palvelukeskus Helsinki ja Rakentamispalveluliikelaitos Stara. Lisäksi hankkeessa tehdään soveltuvin osin yhteistyötä ympäristöpalveluiden YSE-yksikön kanssa Itämerihaasteeseen liittyen. Hankkeen tulokset tulevat hyödyttämään koko kaupunkiorganisaatiota.

Hankkeessa on kolme työpakettia:

1. Ratkaisujen valmistelu

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Työpaketissa valmistellaan kestävien hankintojen toimintamallia sekä mallia hankintojen seurantaan ja kestävyuden arviointiin, kehitetään yksittäisen hankinnan vaikutusten arviointia ja valmistellaan koulutusmateriaaleja. Turun AMK vetää kestävien hankintojen toimintamallin valmistelua yhdessä Helsingin ja Tukholman kaupunkien kanssa. Lisäksi Helsinki osallistuu aktiivisesti asiantuntijaorganisaatioiden vetämään työhön hankintojen kestävyuden arvioimisen ja raportoinnin kehittämistä.

2. Ratkaisujen pilotointi

Työpaketissa jokainen kunta toteuttaa minimissään kolme hankintapilottia ympäristövaikutuksiltaan merkittävässä hankintakategoriassa. Pilotoinnin tarkoituksena on testata ensimmäisessä työpaketissa kehitettyä kestävien hankintojen toimintamallia, seuranta ja vaikutusten arviointia. Turun AMK vetää pilotointia yhdessä Helsingin ja Tukholman kaupunkien kanssa.

3. Ratkaisujen levittäminen

Työpaketissa toteutetaan koulutuksia, kehitetään markkinavuoropuhelukonseptia kestävyuden näkökulmasta ja viestitään hankkeen tuloksista. Helsinki toteuttaa osaltaan koulutuksia ja viestintää ja osallistuu aktiivisesti markkinavuoropuhelun kehittämiseen.

Hankkeen kesto on 01.03.2025 - 28.02.2028. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 4 287 093 euroa, josta ulkoisen tuen osuus on 3 429 674 euroa. Helsingin kaupungin partneriosuus on 278 531 euroa, josta tuen osuus on 222 825 euroa. Helsingin omarahoitusosuudeksi (20 %) jää 55 706 euroa. Hankkeen omarahoitusosuudelle tullaan hakemaan kansallista vastinrahoitusta Uudenmaan liitosta sen jälkeen, kun hanke on saanut positiivisen rahoituspäätöksen. Tuki on maksimissaan 70 % hankkeen omarahoitusosuudesta. Mikäli tuki saadaan kokonaisuudessaan, jää Helsingin omarahoitusosuudeksi 16 712 euroa.

Kaupunkiympäristön toimiala esittää, että Helsingin kaupungin hankkeen rahoitus hoidetaan kokonaisuudessaan kaupungin keskitetystä määrärahasta. Perusteluna on, että hanke toteuttaa Helsingin kaupunkistrategiaa 2021–2025 monipuolisesti ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden, Itämeren suojelun ja SDG-tavoitteiden edistämisen osalta. Hanke

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

toteuttaa Helsingin kaupungin hankintastrategiaa, jonka mukaan hankintamme ovat vaikuttavia, vastuullisia ja ilmastoviisaita. Hanke tukee pormestarin 4.11.2020 allekirjoittamassa Haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa –green deal sopimuksessa tehtävää työtä. Hankkeella on selkeä kytkös Helsingin ja Turun yhteiseen Itämeriohjelmaan. Lisäksi hanke toteuttaa Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteita 2040 edistämällä kestäviä hankintoja ja kulutusperäisten päästöjen vähentämistavoitteen asettamista. Hanke on poikkihallinnollinen ja vastaa keskitetyn määrärahan myöntämisen perusteisiin riittävästä uutuus- ja lisäarvosta sekä riittävästä ja realistisista resursseista.

Kaupunkiympäristön toimiala esittää myös, että ympäristöpalvelut valtuutetaan vastaamaan hankehausta ja hankkeen hallinnoinnista.

Kansliapäällikkö on delegointipäätöksen (4.8.2021 § 164) mukaan päättänyt siirtää Helsingin kaupungin hallintosäännön 12. luvun 1 §:n 2 momentin 1 kohdan nojalla toimivaltaa hakea kaupungin puolesta Euroopan unionin rahoitusta strategiajohtajalle miljoonaan euroon asti.

Lisätiedot

Satu Turula, ympäristöasiantuntija, puhelin: 09 310 21710
satu.turula(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Liitteet

- 1 [Liite 1. Hankesuunnitelma](#)
- 2 [Liite 2. Budjetti](#)

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Kaupunkiympäristön toimiala